

ЗАКОН

О СРПСКОЈ АКАДЕМИЈИ НАУКА И УМЕТНОСТИ

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Датум оснивања

Члан 1.

Датум оснивања Српске академије наука и уметности је 19. новембар 1841. године и он се уписује у одговарајући регистар.

Научни и уметнички статус и улога

Члан 2.

Српска академија наука и уметности (у даљем тексту: Академија) највиша је научна и уметничка установа у Републици Србији.

Академија развија и подстиче науку, организује и унапређује основна и примењена научна истраживања, подстиче и унапређује уметничку делатност и тиме доприноси општем добру народа Републике Србије и државе.

Академија је установа од посебног националног значаја.

Академија је једина установа која представља Републику Србију у међународним удружењима државних академија.

Правни статус и седиште

Члан 3.

Академија је самостална установа којом управљају њени чланови.

Академија је правно лице.

Седиште Академије је у Београду.

Имовина

Члан 4.

Академија располаже непокретном и покретном имовином и носилац је права коришћења на непокретностима у државној својини, у складу са законом.

Поред задужбина које је стицала још од свог оснивања, Академија управља новоприсланим задужбинама, фондовима и фондацијама који су јој поверени на управљање, или чији је она оснивач и располаже поклонима које јој подаре физичка и правна лица.

Правна основа рада

Члан 5.

Академија ради на основу овог закона, закона којим се уређује научноистраживачка делатност, Статута Академије и других прописа.

Статутом Академије уређују се њена организација, начин рада и управљања у складу са законом.

Предмет рада

Члан 6.

Академија:

- 1) организује и обавља научна истраживања од значаја за друштвени, економски и културни развој земље;
- 2) разматра стање у области науке и уметности у Републици Србији и даје државним и другим органима и организацијама, по својој иницијативи или на њихов захтев, предлоге и мишљења о унапређењу науке, организацији научног рада, односно уметности и образовања, као и о примени достигнућа савремене науке и уметности;
- 3) учествује у утврђивању програма научног рада, развоја културних и уметничких делатности и образовања у Републици Србији;
- 4) учествује у усаглашавању програма рада Академије с програмима установа и организација из области науке и културе с којима сарађује;
- 5) учествује, по потреби, у оцењивању резултата научног и уметничког стваралаштва;
- 6) стара се о развоју научног и уметничког подмлатка и помаже усавршавање научника и уметника;
- 7) скупља, сређује и проучава грађу из области науке и уметности;
- 8) учествује у изради Српске енциклопедије, издаје Речник Српске академије наука и уметности, израђује национални атлас и друге енциклопедије у области науке и уметности, стара се о објављивању критичких издања најзначајнијих научних и књижевних дела на српском језику, вредних музичких дела и најважнијих правних споменика, нарочито старијих;
- 9) издаје сталне и повремене публикације из области науке, културе и уметности, и размењује их са организацијама и установама у земљи и иностранству и врши њихову продају;
- 10) организује научне скупове, саветовања и друге састанке научника и уметника из земље и иностранства;
- 11) сарађује са страним академијама и међународним удружењима националних и државних академија где представља Републику Србију;
- 12) посебно сарађује са Академијом наука и умјетности Републике Српске у складу са споразумом Републике Србије и Републике Српске;

- 13) сарађује с научним, културним, привредним и стручним организацијама и установама у земљи и иностранству;
- 14) обавља и друге послове утврђене Статутом Академије.

Статутом Академије уређује се начин обављања делатности из става 1. овог члана.

Јавност рада

Члан 7.

Делатност Академије је јавна.

Статутом Академије уређује се начин обавештавања јавности о њеној друштвеној, научној и уметничкој делатности.

Библиотека, архивска и друга грађа коју Академија чува доступна је јавности на начин уређен законом и Статутом Академије.

II. ЧЛАНОВИ АКАДЕМИЈЕ

Врсте чланова

Члан 8.

Чланови Академије су: редовни (академици), дописни и инострани.

Радни састав Академије чине редовни и дописни чланови.

Услови за избор чланова

Члан 9.

За редовног члана Академије може бити изабран дописни члан на основу свог изузетног доприноса у науци, односно уметности, оствареног од избора за дописног члана Академије.

За дописног члана Академије може бити изабран држављанин Републике Србије, који се истакао изузетним научним, односно уметничким резултатима.

За иностраног члана Академије може бити изабран страни држављанин изузетно заслужан за општи напредак науке и уметности и за развој научних и уметничких веза између земље у којој делује и Републике Србије.

Избор чланова

Члан 10.

Чланове Академије бира Скупштина Академије.

Редовне чланове Академије бирају редовни чланови, а остале чланове бирају редовни и дописни чланови.

***Numerus clausus* и равнотежа у саставу чланства**

Члан 11.

Статутом Академије може се утврдити да укупан број чланова Академије не може бити већи од одређеног броја, с тим да се очува равнотежа између појединих области наука и уметности, а посебно између броја чланова из

друштвених и хуманистичких, с једне, и природних и техничких наука, с друге стране, као и између појединих одељења.

Предлози за избор чланова

Члан 12.

Предлоге за избор редовних и дописних чланова могу давати Огранак Академије, одељења Академије, одбори Академије, три члана Академије, сенати универзитета, наставно-научна односно наставно-уметничка већа факултета односно уметничких академија, наставно-научна већа високих војних школа, научна већа института и највиши органи управљања научних друштава и удружења уметника.

Поступак предлагања и избора чланова

Члан 13.

Статутом Академије ближе се уређује начин и поступак предлагања и избора чланова Академије.

Статутом Академије ближе се уређују критеријуми за оцењивање изузетности доприноса науци и уметности.

Права и дужности чланова

Члан 14.

Статутом Академије ближе се уређују права и дужности чланова Академије.

Академијска награда

Члан 15.

Редовним и дописним члановима Академије припада академијска награда као вид друштвеног признања, која се исплаћује месечно.

Висина награде за редовне чланове Академије утврђује се у износу две и по просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији остварене у јуну месецу претходне године, а према подацима републичког органа управе надлежног за статистику, а висина награде за дописне чланове Академије утврђује се у износу двоструке просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији остварене у јуну месецу претходне године, а према подацима републичког органа управе надлежног за статистику.

Спољни сарадници Академије

Члан 16.

У извршавању задатака Академије учествују, поред њених чланова, и други научници, истакнути стручњаци и уметници чија се права и дужности уређују Статутом и општим актима Академије.

III . ДЕЛАТНОСТ И УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА АКАДЕМИЈЕ

Место делатности Академије

Члан 17.

Делатност Академије обавља се у седишту Академије, у Огранку Академије, у јединицама Академије ван њеног седишта и у центрима за научна истраживања.

Одељења Академије

Члан 18.

Основна делатност Академије обавља се у одељењима, Огранку Академије, јединицама, одборима и центрима за научна истраживања.

Одељења се образују за једну или више сродних области наука и уметности.

Статутом Академије уређује се број, унутрашња организација и делатност одељења.

Јединице Академије

Члан 19.

Академија у свом саставу има следеће јединице: Библиотеку, Архив, Галерију ликовне и музичке уметности, Галерију науке и технике и Архив у Сремским Карловцима.

Јединицама Академије из става 1. овог члана руководе њихови управници.

Академија може образовати и друге јединице Академије у области науке, уметности и културе.

Центри за научна истраживања

Члан 20.

Уговором Академије са другим правним лицима могу се образовати центри за научна истраживања, као организациони облици са својством правног лица, у земљи и иностранству, уз сагласност Владе.

Служба Академије

Члан 21.

Стручне, административно-техничке, финансијске, правне, опште и друге послове за потребе Академије обавља Служба Академије.

Статутом Академије и другим општим актима уређује се делатност и организација Службе Академије.

IV. УПРАВЉАЊЕ АКАДЕМИЈОМ

Органи Академије

Члан 22.

Органи Академије јесу: Скупштина, Председништво, Извршни одбор и председник Академије.

Скупштина Академије

Члан 23.

Скупштина Академије је орган управљања Академије и највиши орган Академије.

Скупштину сачињавају сви редовни и дописни чланови Академије.

Статутом Академије уређује се начин рада Скупштине и учешћа чланова Академије у њеном раду.

Надлежност Скупштине

Члан 24.

Скупштина:

- 1) доноси Статут Академије;
- 2) утврђује Програм рада Академије;
- 3) утврђује Предлог програма научноистраживачког рада у складу са законом који уређује научноистраживачку делатност;
- 4) разматра основна питања рада Академије и одлучује о њима;
- 5) бира чланове Академије;
- 6) бира и разрешава председника, потпредседнике, генералног секретара и чланове Председништва Академије;
- 7) доноси финансијски план и усваја завршни рачун Академије;
- 8) обавља и друге послове одређене законом и Статутом Академије.

Начин одлучивања Скупштине

Члан 25.

Скупштина Академије доноси Статут Академије већином гласова радног састава Академије.

Статутом Академије уређује се начин одлучивања о питањима из делокруга Скупштине.

Председништво

Члан 26.

Председништво је највиши орган Академије између два заседања Скупштине.

Свако одељење представљено је у Председништву са по једним чланом, који ће по правилу бити секретар одељења, док су председник Академије,

потпредседници, генерални секретар и руководилац Огранка Академије по положају чланови Председништва.

Статутом Академије утврђује се начин избора чланова Председништва, трајање њиховог мандата и начин рада.

Надлежност Председништва

Члан 27.

Председништво се стара о примени Статута и других општих аката Академије и о извршавању одлука и закључака Скупштине, усклађује и усмерава рад Огранка Академије, одељења, одбора и других радних тела Академије, стара се о извршењу програма њеног рада и задатака, врши именована предвиђена Статутом и другим општим актима Академије и обавља и друге послове и задатке утврђене овим законом и Статутом Академије.

Извршни одбор Академије

Члан 28.

Извршни одбор Академије јесте извршни орган Скупштине и Председништва.

Извршни одбор Академије сачињавају председник Академије, потпредседници, генерални секретар и руководилац Огранка Академије.

Статутом Академије утврђује се делокруг рада Извршног одбора Академије.

Председник Академије

Члан 29.

Председник Академије представља и заступа Академију, сазива седнице Скупштине, Председништва Академије и Извршног одбора Академије и председава им, извршава њихове закључке и обавља друге послове и задатке у складу са Статутом Академије.

V. ИНСТИТУТИ АКАДЕМИЈЕ

Институти Академије

Члан 30.

Институти чији је оснивач Академија јесу:

- 1) Географски институт „Јован Цвијић” САНУ;
- 2) Математички институт САНУ;
- 3) Музиколошки институт САНУ;
- 4) Византолошки институт САНУ;
- 5) Етнографски институт САНУ;
- 6) Балканолошки институт САНУ;
- 7) Институт за српски језик САНУ;
- 8) Институт техничких наука САНУ.

Академија може, уз сагласност Владе, да оснива нове институте, да преузима оснивачка права над постојећим институтима, у складу са Статутом Академије, као и да престане да буде оснивач појединих института, у складу са законом којим се уређује научноистраживачка делатност.

Захтев за акредитацију, елаборат о оправданости оснивања института Академије и сву неопходну документацију за упис у регистре подноси Академија.

Институт Академије обавља научноистраживачку делатност као научни институт, при чему се оснива и организује као установа, у складу са прописима о јавним службама.

Статус института Академије

Члан 31.

Институти чији је оснивач Академија имају статус правног лица и одговарајућу самосталност у сопственом управљању, располагању финансијским средствима и обављању научноистраживачке делатности и других послова.

Институти чији је оснивач Академија уписују се у Регистар научноистраживачких организација које води министарство надлежно за научноистраживачку делатност.

Статутом и другим општим актом Академије утврђује се начин на који Академија подстиче и унапређује рад института Академије.

Академија има своје представнике у органима института Академије.

Органи института Академије

Члан 32.

Органи института чији је оснивач Академија јесу управни одбор и директор.

Стручни орган института Академије јесте научно веће.

Управни одбор

Члан 33.

Управни одбор института Академије има пет чланова. Два члана именује Извршни одбор Академије из реда чланова Академије, једног члана именује министарство надлежно за научноистраживачку делатност, а два члана именује Извршни одбор Академије из реда запослених у институту Академије на предлог већине запослених у институту Академије.

Управни одбор има председника кога из реда чланова управног одбора именује Извршни одбор Академије, на предлог чланова управног одбора.

Мандат председника и чланова управног одбора института Академије траје четири године.

Надлежност управног одбора

Члан 34.

Управни одбор института Академије:

- 1) доноси статут института уз претходно прибављену сагласност Извршног одбора Академије;
- 2) одлучује о пословању института;
- 3) усваја извештај о пословању и годишњи обрачун;
- 4) доноси програм и план рада, на предлог директора института;
- 5) предлаже директора института, по прибављеном мишљењу научног већа института;
- 6) одлучује о коришћењу средстава у складу са овим законом и законом којим се уређује научноистраживачка делатност;
- 7) обавља и друге послове, у складу са законом и статутом.

Директор

Члан 35.

Директор представља, заступа и руководи радом института Академије, у складу са законом и статутом.

Директор се именује на основу јавног конкурса, на четири године, из реда чланова Академије из одговарајуће области наука, из реда истраживача у научном звању запослених у институту или из реда угледних професора универзитета.

Јавни конкурс из става 2. овог члана расписује управни одбор института Академије.

Директора именује Извршни одбор Академије на образложен предлог управног одбора института, а по прибављеном мишљењу одговарајућих одељења Академије и научног већа института.

Директор мора бити у радном односу у институту Академије.

Директор не може бити члан управног одбора института Академије, али може присуствовати његовим седницама.

Директор института Академије може обављати дужност до навршене 67. године живота, о чему одлучује Извршни одбор Академије на предлог одговарајућих одељења Академије.

Ако је директор члан Академије може бити биран и обављати дужност и преко навршене 67. године живота.

Уговор о раду, правима и обавезама са директором закључује у име послодавца управни одбор института Академије.

Вршилац дужности директора

Члан 36.

У случају да је директор разрешен пре истека мандата, а по окончању јавног конкурса није изабран нови директор, Извршни одбор Академије именује вршиоца дужности директора, на период до шест месеци, на предлог управног одбора института.

Научно веће института Академије

Члан 37.

Научно веће је стручни орган института Академије.

Научно веће института Академије, које не може имати мање од седам чланова, чине сви истраживачи у научно звању или наставном звању, као и чланови, чији се број утврђује статутом института Академије, које именује одговарајуће одељење Академије.

Надлежност научног већа

Члан 38.

Научно веће:

- 1) предлаже програм научноистраживачког рада у складу са законом који уређује научноистраживачку делатност;
- 2) предлаже научне пројекте и оцењује резултате остварених пројеката;
- 3) анализира и усваја извештај о остваривању пројеката;
- 4) анализира и оцењује научни рад истраживача;
- 5) утврђује предлог за стицање научног звања;
- 6) даје мишљење о кандидату за директора;
- 7) обавља и друге послове утврђене статутом института Академије и овим законом.

Број истраживача у институту Академије

Члан 39.

Институт Академије има најмање дванаест истраживача који су у радном односу са пуним радним временом, од којих су најмање седам истраживача у научним или наставним звањима.

Издавање научних публикација института Академије

Члан 40.

Издавање основних научних публикација одобрава одговарајуће одељење Академије на основу две рецензије, од којих једну пише члан одељења, изузев радова чији су аутори чланови Академије, који прилажу аутореферат.

Извештај о раду института Академије

Члан 41.

Извештај о раду института Академије подноси се одговарајућем одељењу, које га доставља Председништву Академије, а о научним пројектима и министарству надлежном за научноистраживачку делатност.

Финансирање института Академије

Члан 42.

Финансирање научноистраживачког рада института Академије врши се у складу са законом који уређује научноистраживачку делатност.

Финансирање, из става 1. овог члана обухвата пројектно финансирање, као и финансирање:

- 1) сталних и других трошкова;
- 2) одржавања научноистраживачке инфраструктуре;
- 3) плата помоћног особља.

Број помоћног особља чије се плате финансирају из буџета Републике Србије не може бити већи од једне трећине броја истраживача запослених у институту Академије са пуним радним временом.

Институти Академије достављају министарству надлежном за научноистраживачку делатност, током текуће године, предрачун трошкова за наредну годину за финансирање намена из става 2. тач. 1), 2) и 3) овог члана.

На почетку сваке календарске године, министарство надлежно за научноистраживачку делатност и институт Академије закључују уговор о финансирању намена из става 2. тач. 1), 2) и 3) овог члана, којим се утврђује висина поменутих средстава.

Допунска средства института Академије представљају сопствени приходи и други извори, под условом да не угрожавају аутономију и достојанство научноистраживачког рада.

VI. ФИНАНСИРАЊЕ АКАДЕМИЈЕ

Обезбеђење средстава за рад Академије

Члан 43.

Средства за рад Академије обезбеђују се у буџету Републике Србије.

За рад Академије могу се користити средства фондова, задужбина, фондација, средства остварена уговором с трећим лицима, средства од дародаваца и из других извора.

Располагање средствима Академије

Члан 44.

Средства Академије утврђују се и распоређују финансијским планом Академије, у складу са законом.

Академија, у складу са законом, самостално располаже својим средствима.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 45.

Академија и институти Академије усагласиће своју унутрашњу организацију и опште акте са овим законом у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Статут Академије донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Чланови и председник управног одбора института Академије именоване се у року од осам месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Управни одбор института Академије именован на основу овог закона донеће статут института Академије у року од три месеца од дана конституисања.

Управни одбор института Академије, именован на основу овог закона, расписаће јавни конкурс за именовање директора у року од једног месеца од дана ступања на снагу статута института Академије донетог на основу овог закона.

Члан 46.

Затечени чланови ван радног састава Академије задржавају стечени статус.

Члан 47.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о Српској академији наука и уметности („Службени гласник РС”, број 49/92).

Члан 48.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а одредбе члана 15. примењиваће се почев од 1. јануара 2011. године.